

3. Národní park Jeseníky – reakce a připomínky

Jako zastupitel naší obce jsem se účastnil 4. zasedání zastupitelstva, kde jsme měli tu možnost být seznámeni s připravovaným návrhem vzniku Národního parku Jeseníky. Pánové Ondřej Bačík a František Winter nám ve své prezentaci představili klady a zápory jeho vzniku, rozdíl v možnostech orgánu ochrany přírody týkající se zejména stavu současné a budoucí ochrany přírody a jejího financování. Dále byl také v červnovém obecním zpravodaji uveřejněn článek pana Ondřeje Bačíka s názvem "Fakta o Národním parku Jeseníky". Domnívám se, že je vhodné se k této problematice vyjádřit a možná si říci i další fakta. Možná mé vyjadřování nebude tak čtivé, jako mého předchůdce, ale pokusím se reagovat na některé body článku a vedené diskuse.

1. Vyhlášení Národního parku Jeseníky – legislativní stránka Vyhlášení NPJ v rozsahu, jak je prezentován, nesplňuje základní legislativní kritéria. Dle mezinárodní kategorizace chráněných území na základě managementu (Světová komise IUCN pro chráněná území a federace EUROPARC 2000), by měla kategorie národní park být oblast dostatečně velká, aby mohla zahrnovat jeden či více kompletních ekosystémů, které nejsou současně pozměněny běžnými lidskými činnostmi či exploatací. Je všeobecně známo, že hospodaření, ať již lesnické či zemědělské, probíhá v tomto území od konce 17. století. Předmětem ochrany by se tak v NPJ stávaly pouze fragmenty zachovalých ekosystémů, které většinou nejsou vzájemně propojeny. Navíc v horských smrkových porostech hrozí rizika vzniku kůrovcové kalamity. Je také nutno zmínit, že právě nejcennější oblasti zahrnuté do návrhu NPJ požívají v současnosti ze zákona nejprísnejší ochranu ve formě národních přírodních rezervací.

2. Zonace NPJ V současné době není dořešena vymezení jednotlivých zón NPJ a tím i případná omezení. V případě zvýšení turistického ruchu (deklarováno značkou národního parku) musí být množství turistů a jejich pohyb regulován návštěvním řádem NP.

3. Ochrana přírody a Národní park Jeseníky

a) Často je v prezentacích zmiňován stav horských smrčín, jako cenných přirozených porostů. Pravdou je, že v návrhu, tak jak je prezentován, tyto porosty činí zhruba 22 ha, což je cca 0,1 % z předpokládané výměry.

b) Co se týká horského bezlesí, je argumentem vzniku NPJ záměr ochrany přírody odstranit z hřebenů borovici kleč, jako nepůvodní dřevinu. V současné době i bez nutnosti vzniku národního parku běží pilotní projekt, kde se redukce borovice kleče řeší v kritických lokalitách NPR Šerák – Keprník. Zároveň je řešen monitoring ploch.

c) Národní park by také měl pomoci návratu kriticky ohrožených druhů, jako je rys ostrovid, tetřev hlušec, tetřev obecný apod. Vzhledem k tomu, že touto problematikou jsem se dlouhodobě zabýval, mohu říci, že výskyt rysa ostrovida na území CHKO Jeseníky je dlouhodobě monitorován a každoročně potvrzen. Co se týká tetřevovitých, je jejich návrat do naší přírody v rozporu s proklamovaným zachováním a neomezením turistiky. Pro odchované ptáky by musely být zajištěny klidové zóny v době toku, hnízdění a vyvádění kuřat. Znamenalo by to uzavření turistických tras vedoucích jejich biotopem (hřebenové partie masivu Pradědu a Šeráku – Keprníku) v období od začátku března do konce července kalendářního roku. Dále by v této oblasti museli být redukováni veškerí predátoři včetně rysa ostrovida a krkavcovitých ptáků. Jak je zřejmé, tyto záměry se vzájemně vylučují.

4. Majetkové poměry v NPJ V předloženém návrhu je zmiňováno, že území je ve vlastnictví státu. Tato argumentace není až tak pravdivá, neboť právě pozemky ležící v katastru naší obce jsou z větší části zatíženy restitučními nároky církve. Vzhledem k tomu, že téma navrácení majetků je v současné době více než aktuální, je zarážející, že doposud tenhle problém nebyl se zástupci církve konzultován.

5. Rozvoj obcí, zajištění finančních zdrojů Jeden z bodů propagačního materiálu je, že rozvoj obce bude zachován a bude probíhat podle dosavadních pravidel. Nelze vyloučit, že v budoucnosti mohou vznikat omezení, neboť i ochranné pásmo NP musí zajišťovat naplnění zákonných podmínek ochrany přírody. Vše závisí na stanovení zonace tak, jak je uvedeno v bodu 2. Konkrétní omezení obce se týká stavebního zákazu, rekonstrukcí a budování nových liniových staveb. Z tohoto hlediska se stává sporným projekt rekonstrukce silnice I. tř. Kouty nad Desnou – Červenohorské sedlo. Zábor lesní půdy, spojený s jejím rozšířením, by vyhlášením NP nebyl možný. Zimní údržba silnice na Červenohorské sedlo, sedlo Skřítek a z Bělé do Vrbna pod Pradědem, formou chemického posypu, by byla v NPJ zakázána. Co se týká zajištění finančních zdrojů, tak doposud nebylo řečeno, o jaké konkrétní dotace se jedná, jakým způsobem je garantováno jejich zajištění.

6. Postřeh z podaných informací Zde už jen hodlám podotknout, že předložené informace směřují hlavně k tomu, jak je financována současná ochrana přírody na úrovni CHKO a jakým způsobem by byla financována jako NP. Vznikem NPJ by se částka plynoucí do ochrany přírody ze státního rozpočtu navýšila řádově o cca 100 mil. Kč. Na závěr bych si dovolil malé zamyšlení. Jak jsem se zde pokusil nastínit některé body, tak je z nich zřejmé, že není vše jen bílé nebo černé, jak je nám to většinou podáváno. Je třeba se zamyslet a udělat si na věc vlastní názor. Problematika NPJ bude asi ještě dlouho diskutována jak odbornou i laickou veřejností a je jen na nás, pro kterou z možných variant se rozhodneme.

Ing. Bc. Lubomír Novotný (autor je promováný krajinný ekolog a lesník)